

Jim Marion, *Pokristovljenje. Unutarnji put kršćanske duhovnosti*, Zagreb-Sarajevo, Synopsis u suradnji s Centrom duhovnih putova »Kontemplacija i mistika« Zagreb, 2016, 420 str.

Ivan Supičić

*supicic.ivan@gmail.com*

Jim Marion (1945.), američki katolički teolog, pravnik i duhovni učitelj, direktor Instituta za duhovnu svjesnost i s Kenom Wilberom suosnivač Instituta za integralnu duhovnost živi i radi u Washingtonu (DC). Nakon višegodišnjeg samostanskog školovanja radio je pretežno u pravnoj struci i bavio se političkim aktivnostima, među ostalim i u službi zakonodavne i izvršne vlasti američke savezne vlade. Od rane mladosti bio je kontinuirano predan molitvi i kontemplaciji istražujući osobito duhovne putove velikih mistika, sv. Ivana od Križa i sv. Terezije Avilske. U zreloj se dobi vinuo svojim duhovnim iskustvom i traženjima do stupnja duhovnog voditelja i objavio rezultate svojih dubinskih uvida i meditacija osobito u ovome djelu.

Kao što ističe Ken Wilber u uvodu ovoj Marionovoj knjizi, ona je »iznimno i zadivljujuće djelo«, »vjerojatno prva knjiga koja iz kršćanske perspektive opisuje cjelovit put razvoja svijesti«. Pod tim putom autor »podrazumijeva put koji uključuje temeljne stupnjeve duhovnog razvoja, koje su tako lijepo opisali veliki sveci i mudraci, te također stupnjeve razvoja psihe, koje su tek nedavno otkrili suvremeni razvojni psiholozi...« U tome nesumnjivo i stoji jedna od originalnosti i vrijednosti autorova djela: nadovezivanje i dopunjavanje uvida i iskustava psihološkog i duhovnog reda. Ono što ga obilježava također su sustavnost, cjelovitost i cjelokupnost. U njegovu su središtu Ljubav i kraljevstvo nebesko kao konačan cilj ljudskoga postojanja.

U prvome dijelu knjige autor govori o tom kraljevstvu duha kao o najvišoj razini svijesti i duhovnog postojanja u Ljubavi, na koje je pozivao Krist. Prema njegovoj riječi to se kraljevstvo ne nalazi »ni ovdje ni ondje« tako da bi ga se moglo vidjeti, ono je najviša duhovna realnost u Bogu i s Bogom. U drugome dijelu Marion opisuje sedam razina ljudske osobnosti: arhaičnu svijest novorođenčadi, magičnu svijest djece, preadolescentnu mitsku svijest, racionalnu svijest, vizijsko-logičku svijest, psihičku svijest i najvišu, suptilnu razinu svijesti koja je vrhunac naših ljudskih mogućnosti na zemlji.

»Na suptilnoj razini započinje naše konačno samoostvarenje, proces kojim osoba postaje duhovno i psihički cjelovita, jedinstvena i puna unutarnje ljepote. Poduzimamo konačne korake u postajanju Isusovim prijateljima (Iv 15, 15), baštinicima i subaštinicima kraljevstva s Isusom (Rim 8, 17), integriranim i cjelovitim ljudskim bićima koja ujedinjuju sve svoje muške i ženske dijelove u božansku Kristovu cjelinu (Ef 2, 14; Gal 3, 26-28)... Isus je rekao: 'Ja sam kruh života'... Unutarnjim uključivanjem toga 'kruha' sve više i više kao našeg vlastitog identiteta, počinjemo brzu unutarnju preobrazbu identiteta, od ljudskoga u božanski. Na suptilnoj se razini naše unutarnje poistovjećivanje s Isusom kao Kristom ostvaruje sve brže« (str. 173).

O tome svjedoče i sv. Terezija Avilska i sv. Ivan od Križa. No, tu se otvara čitav jedan silan i neizmjeran svijet naravnog i nadnaravnog, mogli bismo reći sav ljudski svijet i božanski nadsvijet, u njihovu dodiru, o kojima među ostalim govori i ova knjiga, no koji beskrajno nadilazi sve što se o njima može uopće ljudskim jezikom reći. Zato, koliko god Ken Wilburn ovu knjigu ocjenjuje najvišom ocjenom, valja priznati da u konačnici sve ljudske riječi ipak ostaju nemoćne, a jezik nijem pred mogućnošću da te realnosti iole dokraja izraze. To nameće veliku skromnost i poniznost premda ne poništava važnost i vrijednost intelektualnog napora da se čovjek tim najvišim i tajnovitim realnostima i kognitivno približi.

U trećem dijelu knjige autor govori o »tamnoj noći duše«, o uronu u nju i o izlasku, dapače uskrsnuću iz nje. Značajna je to i dubinska tema, koju su dotakli veliki mistici poput sv. Ivana od Križa i koja izmiče onima koji su još daleko od dubljih duhovnih iskustava – premda i na manje dubokim razinama duhovnog, u svakidašnjem životu, ljudi mogu prolaziti i prolaze kroz razdoblja tmine i »malih smrti«, odnosno nošenje križeva kao dijela svog duhovnog uspona. To mistično iskustvo ostaje dakle bitno, a svjedočanstva o njemu kapitalna. Na tu se temu logično i smisleno nadovezuju ona, kojoj je Marion posvetio četvrti dio svoje knjige, a to je tema o svijesti čovjeka koji je ostvario božanstvenost ili, drugim riječima, istinsku i vrhunsku svetost na tragu Kristovu. Riječ je o pitanju koje nas vodi ravno i logično k tematici petoga dijela knjige, a to su problemi s kojima se susreće kršćanin na putu prema kraljevstvu nebeskom. O njemu podrobno govori i šesti dio knjige. Nju zaključuje bogat izbor literature.

Vrijednost ove knjige je nesumnjiva, što ne znači da je moguće složiti se sa svime što se u njoj navodi. Njezina opširnost i bogatstvo sadržaja tražili bi, da bude iole potpuna, mnogo opširniju analizu od one koju možemo ovdje ponuditi. Zato smo se ograničili samo na neke elementarne informacije o ovome ozbiljnom i dubokom djelu. Završimo s nekoliko riječi iz njegove preambule i njegovog samog kraja:

»Ljubav nije i nikada neće biti etika (iako oblik izražavanja može biti dobročinstvo ili sućut). Ljubav je način postojanja. Preciznije, to je posebna razina svijesti koja nadilazi pozitivno i negativno čineći od dva (dualnost) jednu cjelinu...« (str. 5). »Svakoga se dana trebamo podsjetiti tko smo. U Božjim smo

---

očima već savršeni. Već smo ljubljani Božji sinovi i kćeri (Rim 8, 16)... Već smo s Isusom baštinici kraljevstva (Rim 8, 7). Naša je bit Ljubav (1 Iv 4, 7-8). Već smo spašeni (1 Iv 2, 2)... Molim za to da svi postanemo savršeni nositelji kroz koje će se izražavati Božja ljubav kako bi po nama na Zemlju došlo kraljevstvo nebesko koje je već na nebu« (str. 400).